

Седьмая Международная олимпиада по теоретической,
математической и прикладной лингвистике

Вроцлав (Польша), 26–31 июля 2009 г.

Задачи индивидуального соревнования

Правила оформления решений задач

1. Не переписывайте условий. Решайте каждую задачу на отдельном листе (или листах), проставляя на каждом листе номер решаемой задачи, номер Вашего места и Вашу фамилию. Только в этом случае гарантируется точная оценка Вашей работы.
2. Полученные Вами ответы нужно обосновывать. Даже абсолютно верный ответ оценивается низко, если он приведён без всякого обоснования.

Задача №1 (20 баллов). Даны словосочетания на русском языке с переводами на язык сулка:

1 орешек бетеля	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 клубень ямса	<i>a tu a tgiang</i>
2 орешка бетеля	<i>a lo vhoi a lomin</i>
2 кокоса	<i>a lo ksie a lomin</i>
3 орешка бетеля	<i>o vuo a korlotge</i>
3 плодов хлебного дерева	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 клубня ямса	<i>o sngu a korlolo</i>
6 клубней ямса	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 орешков бетеля	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lomin</i>
10 плодов хлебного дерева	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 кокосов	<i>a lo ngausmia hori orom a lomin</i>
10 клубней ямса	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 кокосов	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 кокосов	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 плодов хлебного дерева	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 клубней ямса	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 орешков бетеля	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 клубней ямса	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Переведите на русский язык:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Переведите на сулка:

2 клубня ямса
14 клубней ямса
15 плодов хлебного дерева
20 орешков бетеля

△ Язык сулка относится к восточнопапуасской семье языков. На нём говорят около 3500 человек в провинции Восточная Новая Британия государства Папуа — Новая Гвинея.

Орешки бетеля — на самом деле семена определенного вида пальмы. Ямс — съедобный клубень одноимённого тропического растения.

—Евгения Коровина, Иван Держанский

Задача №3 (20 баллов). Даны имена 24 бирманских детей и их даты рождения:

мальчики		девочки	
имя	дата рождения	имя	дата рождения
kauŋ myaʔ	01.06.2009	paŋ we	04.06.2009
zeiʔa sə	09.06.2009	thouŋ uŋ	06.06.2009
pyesouŋ auŋ	18.06.2009	khiŋ le nwe	08.06.2009
ne liŋ	20.06.2009	wiŋ i muŋ	10.06.2009
lwiŋ koko	24.06.2009	mimi khaiŋ	18.06.2009
phouŋ naiŋ thuŋ	25.06.2009	su myaʔ so	30.06.2009
myo khiŋ wiŋ	02.07.2009	susu wiŋ	07.07.2009
tiŋ mauŋ laʔ	04.07.2009	yadana u	08.07.2009
khaiŋ miŋ thuŋ	06.07.2009	tiŋ za mə	11.07.2009
wiŋ sə auŋ	08.07.2009	yiŋyiŋ myiŋ	15.07.2009
theʔ auŋ	11.07.2009	keʔi thuŋ	20.07.2009
shaŋ thuŋ	21.07.2009	shu maŋ sə	21.07.2009

14.06.2009, 16.06.2009, 24.06.2009, 09.07.2009, 13.07.2009 и 18.07.2009 родились еще 6 бирманских детей. Вот их имена:

- мальчики: **ŋwe siŋʔu, so mo sə, ye auŋ naiŋ**
- девочки: **daliya, e tiŋ, phyuphyu wiŋ**

Кто когда родился?

△ Бирманские имена даны в упрощённой латинской транскрипции. **c** ≈ *ч*, **ε** — открытое *э*, **h** обозначает придыхательное произношение предыдущего согласного, **ŋ** = *ng* в английском слове *hang*, **ŋ** обозначает носовое произношение предыдущего гласного, **ə** — открытое *о*, **ʔ** ≈ англ. *th* в слове *with*, **y** = *ý*, **ʔ** — согласный звук (т. наз. гортанная смычка).

—Иван Держанский, Мария Цыдзик

Задача №4 (20 баллов). Даны древнеиндийские основы слов, о которых считается, что они сохраняют древнейшее (праиндоевропейское) место ударения. Они разделены дефисом на корень и суффикс. Ударный гласный помечен знаком **˘**.

vřk-a-	волк	vádĥ-ri-	оскоплённый	púr-va-	первый
vadh-á-	смертельное оружие	dhū-má-	дым	bĥm-i-	подвижный
sād-á-	сидение верхом	dř-ti-	бурдюк	křš-í-	земледелие
puš-tí-	преуспевание	ghř-ŋi-	жара	stó-ma-	гимн
sik-tí-	поток	ghř-ŋá-	жара	dar-má-	разрушитель
pī-tí-	питье	ká-ma-	желание	nag-ná-	нагой
gá-ti-	хождение			vák-va-	катящийся

(а) Объясните, почему нельзя, пользуясь этими данными, определить место ударения в следующих основах: **bĥāg-a-** ‘доля’, **pad-a-** ‘шаг’, **pat-i-** ‘господин’, **us-ri-** ‘утренний свет’.

(б) Обозначьте ударение в данных ниже основах:

mřdh-ra-	враг	tan-ti-	бечева	svap-na-	сон	abh-ra-	облако
phe-na-	пена	bĥār-a-	ноша	bhū-mi-	земля, почва	ghan-a-	убиение
stu-ti-	хвала	dū-ta-	вестник	ghar-ma-	жара	ghřš-vi-	оживлённый

△ **h** обозначает придыхательное произношение предыдущего согласного; **ŋ**, **š** и **t** — согласные, схожие с *н*, *ш* и *т*, но произносимые с загнутым назад кончиком языка; **ř** — гласный звук, похожий на слоговое *p* в слове *бодp*. Знак **˘** обозначает долготу гласного.

—Александр Пиперски

Задача №5 (20 баллов). Даны предложения языка науатль и их переводы на русский язык:

1. <i>nimitztlazoh̄tla</i>	я люблю тебя
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	ты даёшь ему книгу
3. <i>nitlahtoa</i>	я говорю что-то
4. <i>kātlītia in kuauh̄x̄nki in pochtekatl</i>	купец заставляет плотника пить; плотник заставляет купца пить
5. <i>titzāhtzi</i>	ты кричишь
6. <i>niki in ātōlli</i>	я пью атоль
7. <i>tikuuka</i>	ты поёшь
8. <i>tinechtlakāhuilia</i>	ты оставляешь что-то для меня
9. <i>kochi in tiz̄tl</i>	целитель спит
10. <i>niknekiltia in kuauh̄x̄nki in āmoxtli</i>	я заставляю плотника хотеть книгу
11. <i>mitztehūtekilia</i>	он бьёт тебя для кого-то; он бьёт кого-то для тебя
12. <i>kēhua in kikatl</i>	поёт песню
13. <i>niktlalhua in zihuātl</i>	я говорю что-то женщине
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	ты заставляешь кого-то оставить вино
15. <i>ātli</i>	он пьёт
16. <i>tlach̄hua in pochtekatl</i>	купец делает что-то
17. <i>tēhuetz̄tia in zihuātl</i>	женщина заставляет кого-то упасть

(а) Переведите на русский язык всеми возможными способами:

18. *tiktlazoh̄tlaltia in zihuātl in kuauh̄x̄nki*
19. *nēchtzāhtz̄tia*
20. *tikhūteki*
21. *nikēhuilia in kikatl in tiz̄tl*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(б) Переведите на науатль:

24. он заставляет меня делать атоль
25. ты делаешь вино для кого-то
26. целитель заставляет тебя спать
27. я пою что-то
28. я падаю

⚠ Классический науатль был языком империи ацтеков в Мексике.

Предложения на языке науатль даны в упрощённой орфографии. *ch, hu, ku, tl, tz, uh* — согласные звуки. Знак $\bar{\quad}$ обозначает долготу гласного.

Атоль — горячий напиток из кукурузного крахмала.

—Божидар Божанов, Тодор Червенков

Редакторы: Александр Бердичевский, Божидар Божанов, Дмитрий Герасимов, Ксения Гилярова, Станислав Гуревич, Иван Держанский, Ренате Паюсалу, Александр Пиперски, Людмила Фёдорова, Адам Хестерберг, Тодор Червенков (отв. ред.).

Русский текст: Иван Держанский, Александр Пиперски.

Желаем успеха!

Седьмая Международная олимпиада по теоретической,
математической и прикладной лингвистике

Вроцлав (Польша), 26–31 июля 2009 г.

Решения задач индивидуального соревнования

Задача №1. Вот слова, из которых строятся числительные языка сулка:

- *tgiang* 1, *lomin* 2, *korlotge* 3, *korlolo* 4, *ktiëk* 5, *mhelom* 20;
- *hori orom* сложение, *lo* удвоение;
- *a* ед. число, *o* мн. число (с 3 и выше).

Существительные имеют разные формы для двух чисел (*tu*, *sngu*; *vhoi*, *vuo*). Есть отдельные слова для четвёрки кокосов, для пары и четвёрки плодов хлебного дерева (*ngausmia*, *moulang*, *ngaitegaap*).

Ответы:

- (a)
- *a ksie a tgiang*: 1 кокос
 - *o ngaitegaap a korlotge*: 12 плодов хлебного дерева
 - *o ngausmia a ktiëk*: 20 кокосов
 - *o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang*: 11 орешков бетеля
- (b)
- 2 клубня ямса: *a lo tu a lomin*
 - 14 клубней ямса: *o sngu a lo ktiëk hori orom a korlolo*
 - 15 плодов хлебного дерева: *o ngaitegaap a korlotge hori orom a moulang hori orom a tgiang*
 - 20 орешков бетеля: *o vuo a mhelom*

Задача №2. Направление письма нко — справа налево. Письмо алфавитное: каждая буква обозначает согласный или гласный звук. Буквы в слове связываются.

- (a) Тильда над гласной буквой обозначает низкий тон, а её отсутствие — высокий. Однако гласная имеет средний тон, если она обозначена так же, как предыдущая (обе с тильдами или обе без тильд).

ɔ́t̃ɔ́hɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ — b̃ilákòró
ɔ́h̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ — tájula

kòrikóri — ɔ́t̃ɔ́h̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃
báwò — ɔ́h̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃

- (b) Если в паре соседних слогов одинаковые гласные и по правилам обе буквы должны писаться с тильдами или обе без тильд, пишется только вторая гласная.

ɔ́ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ — kòlóló
ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ — támenε
ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ — wólowolo

létere — ɔ́t̃ɔ́h̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃
b̃ilakóro — ɔ́t̃ɔ́h̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃
j̃àmanaké — ɔ́h̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃ɔ́ŋ̃

Задача №3. Нетрудно видеть, что имена детей, родившихся в один и тот же день недели, начинаются со схожих звуков:

- понедельник: kauŋ myaʔ, khiŋ le nwe, khaiŋ miŋ thuŋ, kepi thuŋ
- вторник: zeiya cə, su myaʔ so, susu wiŋ, shaŋ thuŋ, shu maŋ cə
- среда: wiŋ i muŋ, lwiŋ koko, wiŋ cə auŋ, yadana u, yiŋyŋ myiŋ
- четверг: paŋ we, pyesouŋ auŋ, mimi khaiŋ, phouŋ naiŋ thuŋ, myo khiŋ wiŋ
- суббота: thouŋ uŋ, ne liŋ, tiŋ maŋ laʔ, thɛʔ auŋ, tiŋ za mə

Ответы:

- ŋwe siŋɸu — 13.07.2009 (понедельник);
- so mo cə — 16.06.2009 (вторник);
- yɛ auŋ naiŋ — 24.06.2009 (среда),
- daliya — 18.07.2009 (суббота),
- e tiŋ — 14.06.2009 (воскресенье: рождённых в воскресенье в данных нет, как и имён, начинающихся с гласных),
- phyuphyu wiŋ — 09.07.2009 (четверг).

Задача №4.

Если смычный согласный в корне	а гласный в суффиксе — <i>a</i> ,	а гласный в суффиксе — <i>i</i> ,
— звонкий,	ударение на суффиксе.	ударение на корне.
— глухой,	ударение на корне.	ударение на суффиксе.

- (a) Это правило в силе, если в корне ровно один смычный согласный звук. Если их два (*bhāg-a-*, *pad-a-*, *pat-i-*) или если нет ни одного (*us-ri-*), место ударения нельзя определить.
- (b) *mṛdh-rá-*, *phé-na-*, *stu-tí-*, *tan-tí-*, *bhār-á-*, *dū-tá-*, *sváp-na-*, *bhū-mi-*, *ghar-má-*, *abh-rá-*, *ghan-á-*, *ghṛṣ-vi-*.

Задача №5. Предложения в языке науатль начинаются со сказуемого. Подлежащее и дополнение (или дополнения) следуют в любом порядке, предваряемые словом *in* (определённый артикль).

Глагол принимает следующие префиксы:

- подлежащее: *ni-* 1-е л. ед.ч., *ti-* 2-е л. ед.ч., — 3-е л. ед.ч.;
- дополнение: *nēch-* 1-е л. ед.ч., *mitz-* 2-е л. ед.ч., *k-* 3-е л. ед.ч.;
- ещё одно дополнение: *tē-* ‘кого-то, кому-то’, *tla-* ‘что-то’.

А также следующие суффиксы:

- ‘заставлять ...’:
 - <непереходный глагол>-*tia* (с удлинением предшествующего *i*),
 - <переходный глагол>-*ltia*;
- ‘делать для ...’: *-lia* (с переходом предшествующего *a* в *i*).

Одно и то же действие с дополнением и без часто выражается разными глаголами.

Ответы:

(a)	18.	<i>tiktla^zohtlaltia</i>	ты заставляешь женщину любить плотника;
		<i>in zihuātl in kuauh^{x̄}īnki</i>	ты заставляешь плотника любить женщину
	19.	<i>nēchtzāhtzītia</i>	он заставляет меня кричать
	20.	<i>tikhuīteki</i>	ты бьёшь его
	21.	<i>nikēhuilia in kikatl in tizītl</i>	я пою песню для целителя
	22.	<i>nikneki in ātōlli</i>	я хочу атоль
	23.	<i>mitztlakāhualtia</i>	он заставляет тебя оставить что-то
(b)	24.	он заставляет меня делать атоль	<i>nēchchihualtia in ātōlli</i>
	25.	ты делаешь вино для кого-то	<i>tiktēchihulia in oktli</i>
	26.	целитель заставляет тебя спать	<i>mitzkochitia in tizītl</i>
	27.	я пою что-то	<i>nitlaēhua</i>
	28.	я падаю	<i>nihuetzi</i>

Седьмая Международная олимпиада по теоретической,
математической и прикладной лингвистике

Вроцлав (Польша), 26–31 июля 2009 г.

Задача командного соревнования

Перед вами список 50 самых частотных слов вьетнамского языка и информация о том, сколько раз они встретились в корпусе (собрании) текстов в один миллион слов:

Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số
1 và	13076	11 được	6620	21 ông	4224	31 làm	3762	41 nước	3176
2 của	12313	12 người	6434	22 công	4210	32 đó	3724	42 thế	3166
3 một	10587	13 những	6065	23 như	4088	33 phải	3637	43 quốc	3139
4 có	10488	14 với	5396	24 cũng	4068	34 tôi	3484	44 tại	3105
5 là	10303	15 để	4984	25 về	4025	35 chính	3413	45 thể	3032
6 không	8451	16 ra	4881	26 ở	4005	36 năm	3360	46 nói	3007
7 cho	8387	17 con	4685	27 nhà	3942	37 đi	3290	47 trên	2991
8 các	8383	18 đến	4645	28 khi	3890	38 sẽ	3268	48 thì	2941
9 trong	8149	19 vào	4548	29 dân	3811	39 bị	3218	49 thành	2899
10 đã	7585	20 này	4403	30 lại	3806	40 từ	3195	50 nhưng	2895

Переведите на русский язык всё, что сможете, из десяти текстов, данных ниже. Эти тексты входят в первые десять уроков курса вьетнамского языка для тех, кто уже обладает первоначальными знаниями. Вы найдёте в данных текстах все вышеуказанные слова, кроме пяти. В текстах эти слова выделены.

Bài một. *Моя комната*

¹Đây là phòng của tôi. ²Trong phòng có nhiều đồ đạc. ³Đây là bàn và ghế. ⁴Trên bàn có một cái máy vi tính, một vài đĩa CD, một vài quyển sách, một cuốn từ điển Anh-Việt và rất nhiều bút. ⁵Đây là giường của tôi. ⁶Trên giường có gối, chăn và một cái điều khiển ti vi. ⁷Kia là tủ quần áo của tôi. ⁸Tôi có nhiều quần jean và áo thun. ⁹Tôi không có nhiều áo sơ mi. ¹⁰Dưới tủ là giày và dép. ¹¹Đây là điện thoại di động của tôi. ¹²Điện thoại này rất mới và đẹp. ¹³Kia là lò sưởi điện. ¹⁴Trên tường phòng tôi có một cái máy lạnh và cái quạt máy và một tấm gương. ¹⁵Phòng tôi có một cái ti vi nhỏ và một đầu đĩa DVD. ¹⁶Đây là cái tủ lạnh của tôi. ¹⁷Trong tủ lạnh có nhiều trái cây, nước ngọt và bia. ¹⁸Trên tủ lạnh có nhiều ly cốc. ¹⁹Phòng của tôi nhỏ, nhưng tôi rất thích nó.

Bài hai. *Г-н Нам изучает корейский язык в Ханойском университете*

¹Anh Nam là sinh viên. ²Anh ấy học tiếng Hàn ở trường Đại học Ngoại ngữ Hà Nội. ³Sáng nay, anh Nam thức dậy lúc 6 giờ. ⁴Anh ấy ăn sáng lúc 6 giờ 30 phút. ⁵Anh ấy đến trường lúc 7 giờ. ⁶Buổi sáng, anh Nam học Hội thoại tiếng Hàn. ⁷Anh ấy học với một giáo sư người Hàn từ 7 giờ đến 10 giờ. ⁸Lúc 10 giờ rưỡi, anh Nam đi gặp bạn. ⁹Bạn anh ấy cũng là sinh viên ở trường đại học. ¹⁰Buổi trưa, anh ấy và bạn ăn trưa ở căn tin trong trường Đại học. ¹¹Buổi chiều, anh Nam học từ 1 giờ rưỡi đến 4 giờ. ¹²Sau đó, anh Nam đi uống cà phê với bạn. ¹³Buổi tối anh Nam học tiếng Anh ở một trung tâm ngoại ngữ.

Bài ba. *Г-н Ли ездит во Вьетнам*

¹Anh Lee **đã đi** Việt Nam hai lần, **một** lần **để** du lịch, **một** lần **để** học tiếng Việt.
²Anh Lee **đi** Việt Nam lần đầu tiên **vào năm** 2003. ³Anh ấy **đã đi** du lịch **ở các thành phố lớn của** Việt Nam: Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Nha Trang, Đà Lạt. ⁴Anh Lee **đi** Việt Nam lần thứ hai cách đây 6 tháng. ⁵Lần **này**, anh Lee **đã đi** TP. Hồ Chí Minh **để** học tiếng Việt. ⁶**Ở đó**, anh Lee **đã** gặp nhiều giáo viên **và** sinh viên Việt Nam.
⁷Anh Lee thích **nói** tiếng Việt **với** sinh viên Việt Nam. ⁸**Ở** TP. Hồ Chí Minh **có** nhiều **người** Hàn **Quốc**. ⁹Họ **làm** việc **ở công** ty Hàn **Quốc**. ¹⁰**Ở** trường đại học, anh Lee **cũng** gặp nhiều sinh viên Hàn **Quốc**. ¹¹Anh Lee rất thích TP. Hồ Chí Minh **và** rất thích tiếng Việt. ¹²Anh Lee **có** nhiều bạn Việt Nam. ¹³Họ **không** biết tiếng Hàn, vì vậy, anh Lee **nói** tiếng Việt **với** họ. ¹⁴Bây giờ, anh Lee **đã** trở **về** Hàn **Quốc**, **nhưng** anh Lee muốn **năm** sau trở **lại** Việt Nam.

Bài bốn. *Ван Хунг работает в компании «Оффо»*

¹Xin chào **các** bạn. ²**Tôi** tên là Nguyễn Văn Hùng. ³Hiện nay, **tôi** đang **làm** nhân viên tiếp thị **cho công** ty thương mại Offo. ⁴Mỗi tuần **tôi làm** việc **năm** ngày, **từ** thứ hai **đến** thứ sáu. ⁵Buổi sáng thứ hai, **tôi** thường **có** họp **ở công** ty lúc 7 giờ sáng. ⁶**Tôi** thường **đi** nhiều nơi, gặp nhiều **người để** giới thiệu **về công** ty Offo. ⁷Vì vậy, **vào** thứ sáu, **tôi** thường rất mệt. ⁸Thứ bảy **và** chủ nhật, **tôi không đi làm**. ⁹**Tôi** thường nghỉ **ở nhà**. ¹⁰**Tôi** ăn nhiều, ngủ nhiều. ¹¹Đôi **khí tôi đến nhà** bạn **tôi**. ¹²**Tôi cũng** thường **đi** chơi **ở công** viên **với các con tôi**. ¹³Buổi tối thứ bảy, chúng **tôi** thường **đi** uống cà phê hay **đi** nghe nhạc. ¹⁴**Ở** TP. Hồ Chí Minh **có** nhiều tiệm cà phê. ¹⁵Chủ nhật, **tôi** thường **đi** chơi bóng đá. ¹⁶**Tôi** rất thích hai ngày thứ bảy **và** chủ nhật. ¹⁷**Và tôi** rất ghét buổi sáng thứ hai.

Bài năm. *Моя семья*

¹Xin giới thiệu **với các** bạn **về** gia đình **của tôi**. ²Gia đình **tôi có** 6 **người**: bố mẹ **tôi**, chị cả, **tôi**, **một** em gái **và một** em trai út. ³Gia đình **tôi** sống **ở** Hà Nội. ⁴Bố **tôi** **năm** nay 60 tuổi. ⁵Bố **tôi là** giám đốc **của một công** ty tư nhân. ⁶Mẹ **tôi là** giáo viên trường tiểu học. ⁷Chị cả **tôi** **năm** nay 27 tuổi, **đã** tốt nghiệp đại học **và** hiện đang **làm** việc **cho một công** ty thương mại. ⁸Chị ấy lúc nào **cũng** rất bận. ⁹**Tôi** còn **là** sinh viên **năm** thứ 3 khoa tiếng Nhật. ¹⁰Em gái kể **tôi cũng** là sinh viên. ¹¹Em ấy học **năm** thứ nhất khoa tiếng Anh. ¹²Chúng **tôi** đều học **ở** trường Đại học Ngoại Ngữ Hà Nội. ¹³Em trai út **của tôi** đang học **ở** trường Trung học Nguyễn Đình Chiểu. ¹⁴**Vào** cuối tuần, chúng **tôi** thường **đi** dạo **ở công** viên **và** nghe nhạc. ¹⁵Nghe **nói** **năm** sau chị cả **tôi** sẽ kết hôn.

Bài sáu. *Я живу в г. Хошимине*

¹**Tôi** sống **với** gia đình **tôi ở** Quận 1. ²**Từ nhà tôi đến** chợ Bến **Thành không** xa. ³**Tôi có thể đi** bộ **đến đó**. ⁴**Nhà tôi** nằm **ở** góc ngã tư đường Nguyễn Du — Cách Mạng Tháng Tám. ⁵Đối diện **nhà tôi là một** trạm xăng. ⁶Bên **phải nhà tôi là** khách sạn ABC. ⁷Khách sạn nhỏ, **nhưng** rất đẹp **và không** đắt. ⁸Bên trái **nhà tôi có một**

tiệm phở. ⁹Hàng ngày, buổi sáng, **tôi** thường ăn sáng ở đó. ¹⁰Phở ở đó rất ngon. ¹¹**Nhà tôi không** xa trường đại học. ¹²**Tôi có thể đến** trường bằng xe đạp hay xe máy. ¹³**Khi có** thời gian, **tôi cũng có thể đi bộ đi học**. ¹⁴**Đi bộ từ nhà đến** trường mất khoảng 30 phút. ¹⁵**Tôi** rất thích **đi bộ đến đó**. ¹⁶**Đi** bằng xe máy **thì** nhanh hơn, chỉ mất khoảng 7 phút. ¹⁷**Nhà tôi** địa chỉ ở số 35 đường Cách Mạng Tháng Tám, Quận 1, **Thành phố Hồ Chí Minh**.

Bài bảy. Ресторан

¹Chủ nhật tuần trước, chúng **tôi đi** ăn tối ở **một nhà hàng**. ²**Nhà hàng này** tên là Quê Hương. ³**Đó là một nhà hàng** nổi tiếng ở TP. Hồ Chí Minh. ⁴**Các** món ăn ở đó **không** đắt lắm. ⁵Chúng **tôi đã** gọi nhiều món **như** chả giò, nem nướng, tôm nướng, lẩu hải sản. ⁶Sau đó, **các bạn tôi** còn gọi thêm cơm chiên **và** món tráng miệng. ⁷Chúng **tôi** uống bia Sài Gòn. ⁸Bia Sài Gòn **là một** loại bia **của** Việt Nam. ⁹**Các** bạn nữ **không** uống bia mà uống **nước** ngọt. ¹⁰**Nhà hàng** Quê Hương lúc nào **cũng** rất **đông** khách. ¹¹Nếu khách **đến vào** thứ bảy **và** chủ nhật **thì** thường **không có** chỗ ngồi. ¹²**Các** bạn **tôi** đều thấy món ăn ở đây rất ngon. ¹³**Có** lẽ chủ nhật tuần **này**, chúng **tôi sẽ** trở lại ăn tối ở đó.

Bài tám. Магазин сувениров в г. Хюэ

¹Chúng **tôi có một** cửa hàng chuyên bán đồ lưu niệm ở Huế. ²Khách **đến** thường **là** cả khách Việt Nam lẫn khách **nước** ngoài. ³**Vào** tháng 7, tháng 8, mùa du lịch, cửa hàng chúng **tôi** **đông** khách hơn. ⁴Vì vậy, chúng **tôi** thường mở cửa sớm hơn **và** đóng cửa muộn hơn. ⁵**Các** ngày **trong** tuần, chúng **tôi** thường mở cửa lúc 7 giờ sáng, **và** đóng cửa 10 giờ đêm. ⁶**Nhưng những** ngày cuối tuần, **khi** **đông** khách, chúng **tôi có thể** mở cửa **đến** 12 giờ đêm. ⁷**Vào** tháng hai hàng **năm**, cửa hàng chúng **tôi** thường đóng cửa **trong** khoảng hai tuần. ⁸Lý do **là** nhân viên cửa hàng nghỉ Tết.

⁹Khách **của** chúng **tôi là những người** du lịch **nước** ngoài **và** cả Việt Nam. ¹⁰Họ thường mua quà lưu niệm **để** tặng **cho** bạn bè, đồng nghiệp. ¹¹Khách **có thể** trả bằng tiền đô hoặc tiền Việt. ¹²Cửa hàng chúng **tôi có** rất nhiều quà lưu niệm. ¹³Nhiều món quà nhỏ, tuy **không** mắc **nhưng có** ý nghĩa kỷ niệm **về** Việt Nam hay **về thành phố** Huế. ¹⁴Chúng **tôi** rất vui vì **những** đồ vật **này** tuy nhỏ **nhưng đi** khắp **thế** giới.

Bài chín. Билеты во Вьетнам

¹Sáng nay, **tôi** cùng bạn **tôi đi** mua vé máy bay. ²Chúng **tôi** muốn **đi** Việt Nam **để** học tiếng Việt **trong** hai tháng nghỉ hè. ³Tháng 7, tháng 8 **là** mùa du lịch, vì vậy **có** rất nhiều **người** muốn sang Việt Nam. ⁴Ở phòng bán vé **của Công ty Hàng không** Việt Nam, chúng **tôi được một** cô nhân viên tiếp đón. ⁵Cô ấy rất vui vẻ, **nhưng lại không** biết tiếng Nhật. ⁶Chúng **tôi phải nói** chuyện **với** cô ấy bằng tiếng Anh. ⁷Bạn **tôi đã** hỏi mua vé máy bay giảm giá **từ** Tokyo **đi** TP. Hồ Chí Minh. ⁸Cô nhân viên **cho** biết **là** vì thời gian **này có** nhiều khách **đi** du lịch ở Việt Nam, nên **không có** vé giảm giá. ⁹Giá vé **chính** thức, loại vé hạng phổ thông, **một** chiều **là** 450 đô la. ¹⁰Giá vé hạng thương gia **thì** còn đắt hơn.

¹¹Chúng **tôi đã nói** chuyện **với** cô nhân viên khoảng 30 phút. ¹²Sau đó, chúng **tôi** quyết định mua vé khứ hồi hạng phổ thông. ¹³Thời gian bay **từ** Tokyo **đến** TP. Hồ

Chí Minh khoảng 5 tiếng. ¹⁴Tuần sau chúng **tôi** sẽ khởi hành. ¹⁵**Tôi** rất muốn **đi** Việt Nam học tiếng Việt, **nhưng tôi** hơi lo lắng: **Có lẽ ở** Việt Nam nóng lắm.

Bài mười. *Гостиница «Sao Mai»*

¹Khách sạn Sao Mai là **một** khách sạn 3 sao, nằm **ở** Trung tâm **Thành** phố Hà Nội. ²Đây **không phải là một** khách sạn lớn, **nhưng lại có** nhiều khách **nước** ngoài nhờ **vào** chất lượng dịch vụ **của** nó. ³Khách sạn Sao Mai nằm gần bờ hồ Hoàn Kiếm. ⁴Chỉ cần **đi** bộ khoảng 5 phút **là có thể đến** bờ hồ. ⁵Tuy nằm **ở** trung tâm **thành** phố **nhưng** khách sạn Sao Mai rất yên tĩnh, sạch sẽ.

⁶Khách sạn **có** tất cả 6 tầng **và** khoảng 70 phòng ngủ. ⁷**Trong** mỗi phòng ngủ đều **có** tủ lạnh, **nước** nóng **và** điện thoại. ⁸**Có** ba loại phòng khác nhau: phòng đặc biệt giá 500.000 đồng **một** đêm; phòng loại thường giá 350.000 đồng **một** đêm **và** phòng loại rẻ 250.000 đồng **một** đêm. ⁹Phòng đặc biệt **và** phòng loại thường **thì** rộng rãi **và có** máy lạnh, còn phòng loại rẻ **thì** chỉ **có** quạt máy. ¹⁰Khách sạn Sao Mai **cũng có một nhà** hàng phục vụ ăn sáng miễn phí.

¹¹**Vào** mùa du lịch, nhiều khách sạn khác tăng giá phòng. ¹²**Nhưng** khách sạn Sao Mai vẫn giữ giá cũ. ¹³Hơn nữa, tiếp tân **ở** khách sạn **này có thể nói được** tiếng Anh, tiếng Nhật **và** tiếng Hàn rất giỏi. ¹⁴**Chính** vì vậy, nhiều du khách thích **đến ở** khách sạn **này** mỗi **khí** họ **đến** thăm Hà Nội.

*

Вот алфавитный список тех слов из списка, которые встречаются в данных текстах:

Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ
8	các	15	để	31	làm	46	nói	48	thì
35	chính	18	đến	3	một	41	nước	34	tôi
7	cho	37	đi	36	năm	26	ở	47	trên
4	có	32	đó	20	này	33	phải	9	trong
17	con	11	được	12	người	43	quốc	40	từ
22	công	28	khí	27	nhà	38	sẽ	1	và
2	của	6	không	23	như	49	thành	19	vào
24	cũng	5	là	50	nhưng	42	thể	25	về
10	đã	30	lại	13	những	45	thể	14	với

⚠️ Việtнамский язык относится к австроазиатской языковой семье. На нём говорят около 66 млн. человек во Вьетнаме (см. карту).

ă, â, ê, ô, ơ, ư, у — гласные звуки; ch, đ (Đ), gi, kh, ng, nh, ph, th, tr, x — согласные звуки.

Во вьетнамском языке шесть тонов (мелодий, в одной из которых произносится каждый слог). Один тон никак не обозначается, остальные пять обозначаются особыми значками под (á, à, ã, ả) или над (ạ) гласной.

—Борис Иомдин

Русский текст: Борис Иомдин.

Желаем успеха!